

**መሳርዑ ዘጽረዩን ዘወሃሃደን ፖለቲካዊ ምንቅስቃሴ ተዓዋቲ'ዩ
ዮሐንስ ዘርአይ**

ዲያሲፖራ ኤርትራውያን፣ ካብ መዓልቲ ናጽነት ሃገርም ጀሚሩ ክገዝእ ዝጸንሑ፣ ሓደ ውልቀ-ሰብ ዝዘውሮ ፈርዖናዊ ስርዓት ኣብ ምቅዋምን ዲሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ምምጻእን ዘተኮረ ፖለቲካዊ ምንቅስቃሴ ንኣስታት 20 ዓመታት ከካይዱ ከም ዝጸንሑ ይፍለጥ። እቲ ምንቅስቃሴ ኣብ ጉዕዞኡ፣ ህግደፍን ወያኔን ቡብወገኖም ኣብ ውሽጢ ደምቡ ተቃውሞ ዝሰግሱዎም ነፍቶም ዕሱባት ብዘካይድዎም ፈላጊይቲን ኣናቕትቲን ሸርሕታት ክጥቃዕ እዩ ጸኒሑ። ብኻልእ ወገን ከኣ፣ ተቃዋሚ ውድባት ህዝባዊ ሰረተን ከሰፍሓን ንጹር ውጥን-ትግባረ ከማዕብላን ብዘይምክኣለን፣ ፖለቲካዊ ዲሲፕሊን ከጥርያን ኣብ ዕላማኤን ኣተኩረን ክቃለሳን ኣይከኣላን።

እዞም ዝተባህሉ ግዳማዊ ተጽብኣን ውሽጣዊ ድክመትን ተደሚርም፣ ውድባት ቃልሰን ንቅድሚት ክንዲ ዘሰጉማ፣ ንሓድሕደን ኣብ ምውቅቃሰን ምንእኣሰን ተጽሚደን ዓመታት ንከባኻና ምክንያት ኩይኖም፣ ብሰበብ፣ ኣባላተን ቀንዲ ዕላማኡም ረሲዖም ንኢሳይያስ ኣፈወርቂ፣ ህግደፍን ደገፍቶምን ምውቃሰን ምጽራፍን ከም ቀንዲ ዕማሞም ወሲዶም ብዘይ ፍረ ሸንኩለል ክብሉ ጸኒሑም። ከምዚ ብምኻኑ፣ ኣብ ወርሒ ሕዳር ዝተወለዐ ኩናት ትግራይን መበገሲ ምክንያታቲን፣ ንደምቡ-ተቃውሞ ካብ ድቃሱ ከበራብርዎ ትጽቢት ነይሩ። እቲ ኩናት ዘግሃዶ ሓቂ ግን ብኣንጻሩ፣ ፖለቲካ ኤርትራውያን ካብቲ ዝጸንሑ “ደገፍቲ”ን “ተቃዋሚቲ”ን ዝብል ምክፍፋል ብዘገኙሉ፣ ነፍቶም ኣጀንዳ ኣብ ዘለዎም ብዙሓት ጉጅለታት ዝተመቐቐሉ ምኻኑዩ።

ፖለቲካዊ ጉጅለታት ዲያሲፖራን ኣሰላልፋኦምን

ንክሰተት እቲ ኩናት ተኸቲሎም ዝተራእዩ ፖለቲካዊ ስርርዕን ምንቅስቃሳትን፣ ጉጅለታት ንክልለዎ ምስ ግዳማዊ ሓይልታት ዘለወን ምትእስሳር'ውን ንክቃላዕ ሓጊዞም እዮም። ንኣብነት ብሰበብ'ቲ ኩናት፣ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ንሃገርም ዝገብረላ ዘሎ ጸቕጢ ተቃዋሚም፣ ኢትዮጵያውያን ኣብ ኤውሮጳን ኣሜሪካን ኣብ ዝገብርዎ ሰልፍታት፣ ንኢሳይያስ ዘምልኹ ህግደፍውያንን ባዕዳዊ መግዛኒቲ ዝፍጹቅ ኣንድነታውያንን ባንዲራ ተሰኪሞም ክሳተፉ ይረኣዩ ኣለዉ። ሰልፈኛታት፣ መንግስቶም ኩናት ትግራይ ክቕጽሎ ኣብ ርእሲ ምጉሰንሶም፣ መስፋሕፋሕቲ ወገናቶም ዝሕልኑዎ ናይ ምግባት መደብ ብምንጽብራቕ፣ “ኤረተርዌ ኣገራችን መመኪያችን!” ኢሎም ክጭድሩ ከለዉ'ውን፣ ናይ ኤርትራ ተሓባበርቶም ብጣቕሚት ድጋፎም ይገልጹሎም ከምዘለዉ ስእላዊ ሰነዳት ይምስክሩ።

ብኻልእ ወገን ከኣ፣ ብጥሙር “ተጋደልቲ ዓባይ-ትግራይ” ተባሂሎም ክጽውዑ ዝክእሉ ባእታታት ዝሓቕፈ፣ ንወያኔ ከድሕን ላዕሊ-ታሕቲ ዝብል ጉጅለ ምህላዉ ይፍለጥ። ገለ ኣባላት'ዚ ጉጅለ፣ ኣብ ደምቡ-ተቃውሞ ፍልልያት እናሳወሩ ነቲ ምንቅስቃሴ ከዳኻሙ ዝጸንሑ ዕሱባት ወያኔ፣ ካልኣት ከኣ ቅልውላው መንነት ዘጥቀዎም ተወላዶ ኤርትራ እዮም። ዝበዘሉ ዝመሰሉ ካብ ኣባላቲ ግን፣ ደለይቲ-ፍትሒ ኢና ክብሉ ጸኒሑም፣ ሕጂ ተሓላቕቲ ወያኔ ኩይኖም ዝንቀሳቕሱ ዘለዉ እዮም። ብሰንኪ ኩናት ምስ ዝተገፍዐን ዝተሳቕዩን ህዝቢ ትግራይ ደው ብምባል፣ ሓገዝን ፍትሒን ክረክብ ምምንት ናይኩሉ ደላይ-ፍትሒ ሓላፍነት እዩ። ዝዚ ጉጅለ'ዚ ዘለዓለዎ ምክንያት ግን፣ ወጽዓ ህዝቢ ትግራይ ዘይኩነሱ ሻቕሎት ዕምሪ ወያኔ እዩ። ቀንዲ ዕላማኡ፣ ህወሓት ካብዚ ኩናት ስረሩ ብምውጻእ ነቲ ዞባ ክቆጸር'ዎ፣ ካብ ቀደም ዝሓንጸጸ “ዞባዊ ኣጀንዳኡ” ከተግብር ንምርኣይ እዩ።

ሃገራውያን ተቃዋሚቲ ብወገኖም፣ ንሕዝቢ ትግራይ ዘለዎም ድጋፍ ብምግላጽ፣ ኩናት ደው ክብልን ተጻባኢቲ ወገናት ፍልልያቶም ብዘተ ክፈትሑን ጸዊዖም። ክንዮ'ዚ ግን፣ ኤርትራውያን ንህዝብና ዘላቂ ዘሎ ከቢድ ሸግር ኣወንዘፍና ኣብ ጉዳይ ጎረብብቲ ሃገራት ክንኣቱ ኣይግባእናን ዝብል መርገጺ'ዮም ወሲዶም። እዚ መጉት'ዚን ደለይቲ-ፍትሒ ኢና በሃልቲ ዝወሰድዎ፣ ንወያኔ ዝሕለቕ መርገጺን ተጻረርቲ ብምኻናም፣ ንደምቡ-ተቃውሞ ኣብ

ሕድሓድዊ ሞውቅቻሰን ዲቕ ዝበለ ክትዕን እዮም ሸሚሞሞ። ከም ሳዕቤኑ ከኣ ተቓወምቲ፣ ኢሳይያስ ክፍጽሞ ንዝጸንሐ እኩይ ትግባራት ካብ ምቅዋም በኹሮም ጥራይ ዘይኮነሱ፣ ነቶም ኣብ ትግራይ ሓደጋ ህልቂት ኣንጻላልይዎም ዝጸንሐ ኤርትራውያን ሰደተኛታት'ኳ ክጓየዮሎምን ክእውዮሎምን ኣይከኣሉን።

ካብዚ'ኸ ናቢይ? — ጉዕዞን መጻኢ ዕድልን ጉጅለታት

1. ህግደፋውያን / ኣንድነታውያን- ኣብ ምሉእ ኢትዮጵያ ዝባራዕ ዘሎ፣ መንግስቲ ክቋጸጸር ዘይከኣለ ናይ ሓድሕድ ዓሌታዊ ነውጺ፣ ነታ ሃገር ናብ ምብትታን ከዮብጽሓ ፖለቲካኛታት ይሰግኡ። ብምኽንያት ዶባትን ኣጠቓቕማ ማይ ፈለግ-ኒልን፣ ኢትዮጵያ ምስ ጉረቤት ሃገራት'ውን ኣብ ፖለቲካዊ ወጥሪን ወተሃደራዊ ምትፍናንን እያ እትርከብ፣ ሃገርም ኣብ ከምዚ ኩነታት እናሃለወት እያ'ምበኣር ኢትዮጵያውያን ናብ ባሕሪን መሬትን ኤርትራ ዘማዕድዉ ዘለዉ! እቶም ንዲያስፖራ ኢትዮጵያውያን ደገፎም ኣብ ሰልፍታቶም ዝሳተፉ ዘለዉ ህግደፋውያንን ኣንድነታውያንን፤ ናይ ኢሳይያስ ልኡኻትን ናይ ትምክሕተኛ ወገናት ኢትዮጵያ ዕሱባትን ካብ ምዃን ዝሓልፍ ፖለቲካዊ ቁመና ዮብሎምን። ተሳትፎኦም ብደረጃ ሰብ-ጉዳይ ዘይኮነስ ከም መጋበርያ ናይ ካልኣት ሓይልታት ብምዃን ከኣ፣ በቶም ተገልገልቶም ኢትዮጵያውያን'ኳ ዝወሃቦም ክብሪ የልቦን። ስለዝኹነ፣ ኣብ ናይ ዞባና ፖለቲካዊ ጸወታ ግምት ዝወሃቦ ተራ ኣይክህልዎምን'ዮ።

2. “ተጋደልቲ ዓባይ-ትግራይ”፡- ደለይቲ-ፍትሒ ኢና በሃልቲ ወገናት ዝደለይዎ ሓይሊ ክድግፉ መሰሎም እዩ። “ንወያኔ ንድግፍ ዘሎና'ኩ፣ ታሪኻውያን ጸላእቲ ኤርትራ ንምድኻም እዩ” ብዝብል ኣፈ-ጨለ ዘረባኣም ዝታለል ሰብ ግን የልቦን! ወያኔ ከምሰሉ፤ “ንናጽነት ኤርትራ ከማና ዝተቐለሰ የልቦን” ብምባል እናተመጸደቑ፤ ብጉድኒ ግን ብኣግኣዝያን፣ ትግራይ-ትግራይ፣ ዓባይ-ትግራይ ዝፍለጡ መሓውራቶም ኣሰለፎም “ኤርትራውነት ዝበሃል መንነት የልቦን ... እቶም ህዝቢ ናይ ሰሚን ተጋሩ እዮም።” ዝብል ፕሮፓጋንዳ ክነዘሙ ጸኒሖም። ወያኔ (ከም መንግስቲን ብመገዲ ካድረታቶምን ዕሱባቶምን)፣ ህዝቢ ኤርትራ ንክገማምዑን ሃገሩ ንክበታትኑን ዘኮደዎ ናይ ልዕሊ 20 ዓመት ዘይሕለል ወፈራ፣ ጸላእን ፈታዊን ዝፈልጦ እዩ። እቲ ጽቡቕ ነገር፣ ታሪኽ ቃልሲ ህዝብታት ዞባና ስኑድ እዩ። መጻኢ ዕድላቶም ዝውሰን ከኣ ብኸውንነትን ብቃልስታቶም'ምበር፣ ብመደብ ሸርሐኛታት ወገናት ኣይኩነን።

3. ሃገራውያን ተቃላስቲ- ከም ደለይቲ-ፍትሒ ክፍለጡ ዝጸንሑ ሰብ ክልተ-ልቢን ልዙባት መደናገርቲን ምፍላዮም፣ ነቲ ምንቅስቃስ መኽሰብ'ምበር ክሳራ ኣይኩነን። እኳ ደኣ፣ ተቓወምቲ ውድባት ካብዚ ክስተት'ዚ ብምምሃር፣ ገና ኣብ ውሽጢም ተሸጉጢም ተራፎም ዘለዉ ከምዚኦም ዝኣመሰሉ ሰብ ሕቡእ ኣጀንዳ ኣለልዮም ካብ ንጥፈታቶም ክኣልዮምን መሳርዖም ከጽርዩን ይግባእ። ማዕረ-ማዕረ'ዚ ከኣ ነፍሰወከፍ ውድብ፤ (ሀ) ፖለቲካዊ ፕሮግራሙን ውጥን-ትግባረኡን ኣማዕቢሉ፣ ብመልክዕ ጉሰጓሰ ናብ ህዝቢ ክቕርብ፤ (ለ) ንመሰል/ግዴታ ኣባልነት ክብሪ ዘለዎምን ንጡፍ ተሳታፍነት ዘርእዩን ኣባላት መልሚሉ፣ ቁጽሪ ምዝገባት ኣባላቲ ከምዝሰሰን ብምግባር ውዳቤኡ ከደልድል፣ ህዝባዊ ሰረቲ ከኣ ከሰፍሕ ይግባእ። እዞም ሰለስተ ዕማማት -- ምጽራይ መሳርዕ፣ ምውህሃድ መሳርዕ፣ ምሰፋሕ ህዝባዊ ሰረት -- ዕምሪ ናይቲ ዝኮደድ ዘሎ ቃልሲ ዝውሰኑ ኣገደሰቲ ረጃሒታት እዮም።

ምንቅስቃስ ኤርትራውያን (ንዲሞክራሲን ፍትሒን)፣ ተፈላጥነቲን ተቐባልነቲን ኣድማዕነቲን ከምዝግቡዩ ዝገብሩ፣ ነቲ ቃልሲ ዘደንፍዑ፣ መዓልቲ ዓወት ዘቀላጥፉ ምምዕርራያትን ምምሕይሻትን ክገብር፤ ከከም ኣድላይነቲ'ውን ሓድሽ ቅርጽን ኣሰራርሓን ከተኣታቱ ይግባእ። ሓደ ኣብነት ናይዚ፣ ኣብ ቀረባ ጊዜ ብኣቶ ሳልሕ ዮኑስ ከም እማመ ቀሪቡ፣ ኤርትራውያን ምሁራንን ኣክቲቪስትን ዝዘትይሉ ዘለዉ፣ መሰጋገሪ መንግስቲ ናይ ምጃም መደብ እዩ። ትግባረ ናይ ከምዚ ዝኣመሰለ መደብ፣ እቶም ዝተጠቐሱ ሰለስተ ወሰንቲ ዕማማት ብደረጃታት ውድብን ምንቅስቃስን ከምዝሰላሰሉ፤ ብሰበቡ'ውን እቲ ቃልሲ ሓይሉን ፍጥነቲን ወሲኹ ኣብ ዓወት ከምዝበጸሕ ይገብር። ስለዚ ኩሎም

ሃገራዊና ኤርትራዊና ነዚ ቀሪቡ ዘሎ እማመን ካልኣት ተወዳደርቲ ሓሳባትን ኣብ ህዝባዊ መድረኻት ክዘተየሎም፣ እቲ መብዛሕትኡ ደላይ-ፍትሒ ዝዓሰሎ ኣማራጺ ከኣ ቀልጢፉ ኣብ ግብሪ ውዲሉ እቲ ቃልሲ ብናህሪ ከምዘሰገም ኣብ ምግባር ኣበርክቶኦም ከዕዘዙ ይግባእ።